

Hallintovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta Brazilian kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta Brazilian kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi (HE 201/2024 vp): Asia on saapunut hallintovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lakimies Ville Salmi, ulkoministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- puolustusministeriö
- liikenne- ja viestintäministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- sisäministeriö

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Brazilian liittotasavallan hallituksen välillä heinäkuussa 2024 allekirjoitetun sopimuksen turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisesta ja vastavuoroisesta suojaamisesta sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa sellaisen turvallisuusluokitellun tiedon suojaaminen, jota vaihdetaan tai tuotetaan osapuolten välisessä yhteistyössä. Kysymys on arkaluonteisista tietoineistoista, jotka lähettävässä sopimusvaltiossa on erikseen luokiteltu korkean tietoturvallisuuden tason toteuttamista edellyttäviksi. Sopimus ei velvoita turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamiseen.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2025 vp

Osapuolet ilmoittavat toisilleen, kun sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset toimet on toteutettu. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus on otettu vastaan. Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Suomen ja Brasilian välisen tietoturvaluossopimuksen tarkoituksena on varmistaa sellaisen turvallisuusluokitellun tiedon suojaaminen, jota vaihdetaan tai tuotetaan maiden välisessä yhteistyössä. Kyse on arkaluonteisista tietoineistoista, jotka lähettävässä sopimusvaltiossa on erikseen luokiteltu korkean tietoturvaluossuuden tason toteuttamista edellyttäväksi. Sopimus ei velvoita turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamiseen.

Tietoturvaluossopimus antaa suomalaisille ja brasilialaisille yrityksille mahdollisuuden saada sellaisia tilauksia tai osallistua sellaisiin hankkeisiin, joiden toteuttaminen edellyttää pääsyä sopimuskumppanin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin. Tällaisia hankkeita on esimerkiksi puolustusteollisuudessa. Sopimus parantaa suomalaisten yritysten kilpailuasemaa Brasiliassa tapahtuvissa tarjouskilpailuissa. Sopimuksella on näin ollen merkitystä myös puolustusteollisuuden näkökulmasta.

Tietoturvaluossuuden alalla ei ole monenkeskistä yleissopimusta. Pohjoismaiden välillä on kuitenkin tehty tietoturvaluossopimus (SopS 11 ja 12/2013) ja myös EU:n jäsenvaltioiden välillä on turvallisuusluokitellun tiedon suojaamista koskeva sopimus, jonka määräykset eivät ole yhtä kattavia kuin tehtyjen kahdenvälisen sopimusten. Tämän vuoksi EU:n jäsenvaltioiden välilläkin tarvitaan edelleen kahdenvälisiä tietoturvaluossopimuksia, jollaisista valiokunnan käsiteltävänä on viimeksi ollut Alankomaiden (HaVM 7/2023 vp—HE 22/2023 vp) kanssa tehty sopimus. Suomi on liittynyt myös Naton jäsenvaltioiden väliseen tietoturvaluossopimukseen (HaVL 4/2023 vp—HE 4/2023 vp). Yhteensä Suomella on 28 tietoturvaluossopimusta muiden valtioiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Sopimuksen sisältö vastaa kansainvälisistä tietoturvaluossuusvelvoitteista annetun lain (588/2004) säännöksiä ja aiemmin voimaan saatettujen kahdenvälisen tietoturvaluossopimusten määräyksiä. Brasiliasta Suomeen toimitettuihin turvallisuusluokiteltuihin tietoihin ja materiaaleihin sovelletaan kansainvälisistä tietoturvaluossuusvelvoitteista annettua lakia, jonka mukainen salassapito on riippuvainen sopimuksen määräyksistä, mikä merkitsee yleensä kattavampaa salassapitovelvoitetta kuin julkisuuslain (621/1999) säännökset.

Hallintovaliokunta puoltaa turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta Suomen ja Brasilian välillä tehdyn sopimuksen hyväksymistä sekä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Valiokunnan mietintö HaVM 5/2025 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Hallintovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 201/2024 vp tarkoitetun sopimuksen.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 201/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Helsingissä 4.3.2025

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Mauri Peltokangas ps
varapuheenjohtaja Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Eveliina Heinäluoma sd
jäsen Juha Hänninen kok
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Saku Nikkanen sd
jäsen Eemeli Peltonen sd
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Paula Werning sd
jäsen Ben Zyskowitz kok
varajäsen Mika Riipi kesk
varajäsen Henrik Vuornos kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Henri Helo